

ע"פ 31574/06/15 - ימין איבגי נגד מדינת ישראל

בתי המשפט

בית משפט מחוזי באר שבע

עפ"ת 31574-06-15
03 ינואר 2016

לפני: כבוד השופטת טלי חיימוביץ

בעניין:

ימין איבגי

ע"י ב"כ עו"ד אבשלום גיספן

נגד

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד אביב דמרי מפמ"ד

המערער

המשיבה

פסק דין

ערעור על החלטת בית משפט השלום לתעבורה באשדוד (כב' השופטת נועה חקלאי) בת"ד 575-11-13, מיום 1.6.15, לפיה, נדחתה בקשתו של המערער להחזר הוצאות הגנתו, לפי סעיף 80(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

העובדות

המערער זוכה, לאחר ניהול הוכחות, מעבירות של אי מתן זכות קדימה לרכב הנע בכביש ביציאה מחצרים, בניגוד לתקנה 64(ב)(2) לתקנות התעבורה, תשכ"א - 1961 (להלן: "התקנות"), נהיגה רשלנית, לפי סעיף 62(2) וסעיף 38(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א - 1961 (להלן: "הפקודה") וחבלה של ממש לפי סעיף 38(3) לפקודה.

על פי עובדות כתב האישום, בתאריך 20.7.13, נהג המערער במשאית, יצא מחצרים, ופנה שמאלה. המערער לא נתן זכות קדימה לאופנוע המעורב שהגיע משמאלו, חסם דרכו וגרם להתנגשות כלי הרכב. כתוצאה מהתאונה, ניזוקו כלי הרכב ורוכב האופנוע נחבל חבלות של ממש.

המערער עתר להחזיר לו את הוצאות הגנתו, בשל התנהלות גורמי החקירה והתביעה. נטען, כי הבוחן שחקר את התיק, התרשל באופנים הבאים:

א. בידיו של הבוחן היה סרטון מצלמה אשר תעד את התרחשות התאונה. הבוחן יכול היה לחלץ את נתוני הזמן והמרחק של האופנוע מהסרטון, ובאמצעותם לחשב את מהירות האופנוע, לבצע הצבה לאחור, ולבוחן האם נהג האופנוע היה בשדה ראייתו של המערער, עת החל בנסיעה. אילו עשה כן, היה מגיע למסקנה אליה הגיעו מומחה ההגנה ובית המשפט קמא, לפיה רוכב האופנוע לא היה בשדה ראייתו של המערער בתחילת נסיעתו, ולכן לא קיפח את זכות הקדימה של האופנוע.

בכך גרם הבוחן למערער נזק ראייתי, הביא להגשת כתב אישום בחוסר ראייתי, ואילץ את המערער לשכור שירותיו של מומחה מטעמו, על ההוצאות הכרוכות בכך.

ב. הבוחן התעלם מעדותה של העדה יפה סבן, אשר נסעה בכיוון נסיעת האופנוע המעורב, וראתה, רגעים ספורים לפני התאונה, אופנוע נוסע "במהירות שיא" ועוקף אותה. הבוחן לא ביקש מהעדה פרטים מזהים של האופנוע, ובכך גרם לנזק ראייתי, שכן דברים שזכרה בעת החקירה בסמוך לתאונה, לבטח שכחה מאוחר יותר.

ג. המודיע על התאונה לא נחקר, ולא נבחן האם מדובר בעד ראייה אשר יכול אף הוא לשפוך אור נוסף על התרחשות התאונה.

ד. הבוחן מדד את שדה הראיה של המערער, כשהוא עומד על המדרכה ולא מגובה מושבו של נהג המשאית, לא טרח לבחון מה גובה המושב והאם יש בו כדי להשפיע על שדה הראיה, ולא ציין מהיכן בדיוק נמדד שדה הראייה. לבסוף קבע, שהמערער יכול היה לראות את האופנוע ממרחק 52.7 מ' ונהג האופנוע יכול היה לראות את המשאית ממרחק 51 מ' בלבד, נתונים שאינם יכולים להתקיים, כיוון ששדה הראייה הוא הדדי.

ה. בוחן התנועה לא ערך התאמת נזקים בין כלי הרכב, כדי לקבוע ממצאים נוספים.

התנהלות התביעה היתה רשלנית אף היא.

א. התובע לא בחן האם ישנו סיכוי סביר להרשעה, ובשים לב למחדלי החקירה, התשובה אמורה היתה להיות שלילית. גם בית המשפט קבע כי בידי המאשימה לא היו נתונים הכרחיים לביסוס האשמה. בהעדר נתונים לקביעת שדה הראייה המדוייק, הזמן שחלף מתחילת נסיעת המערער ועד לרגע האימפקט, מהירות נסיעת רוכב האופנוע, המרחק שעבר, ומיקומו בתחילת נסיעת המערער.

ב. התביעה לא הביאה ראיות למספר טענות עובדתיות שנטענו על ידה כגון, שבהעדר כלי רכב חונים, שדה הראייה גדול יותר, למקום המדוייק ממנו נמדד שדה הראייה, ולכך שאילו היה המערער עוצר בקו שפת המדרכה, התאונה היתה נמנעת. בנוסף, לטענה לפיה לאחר שהמערער נכנס לכביש יכול היה לנהוג אחרת ולמנוע את התאונה, או שהיתה התרשלות במהלך נסיעתו. בנוסף, לא הוכח כי יציאתו של המערער מהמפעל בלי לבחון את הנעשה על המדרכה שבפניו, מסכנת את הולכי הרגל ומעידה על רשלנות.

ג. התביעה לא דאגה להשלמת חקירה על מנת לבחון את הנתונים החסרים שפורטו לעיל, וגם במהלך ניהול ההוכחות, כשתשומת ליבה הוסבה למחדלים הנ"ל, לא חזרה בה התביעה מכתב האישום, וגרמה למערער להיכנס להוצאות. התביעה לא עשתה כן, גם לאחר סיום פרשת התביעה, ולאחר חקירתו של בוחן התנועה, אשר הציפה באופן מוחלט את החוסרים הרבים בראיות התביעה, לאחר חקירת מומחה ההגנה.

בית המשפט קמא דחה את הבקשה בהחלטה נשוא הערעור, וקבע, כי לא התקיימה עילה מהעילות שבסעיף 80(א) לחוק.

אשר לעילת "לא היה יסוד לאשמה", המבחן הוא מבחן "התובע הסביר" ו"הסיכוי הסביר להרשעה". יש להוכיח כי כתב האישום הוגש ללא בסיס כלשהו, או שהיסוד להאשמה היה רעוע ביותר. מדובר בסיטואציות חריגות של זדון, חוסר תום לב, רשלנות חמורה או אי סבירות מהותית ובולטת. במקרה זה, היה בידי המשיבה בסיס ראייתי מוצק, בדמות סרטון, אשר תעד את התרחשות התאונה. בנוסף, נבחנה התשתית הראייתית, על ידי שופט שדן בבקשה לביטול הפסילה המנהלית, ואף הוא קבע קיומה של תשתית ראייתית לכאורה.

הגם שבסופו של יום המערער זוכה מחמת הספק, הראיות שהיו בידי המשיבה, היו בעוצמה כזו, אשר תובע סביר יכול היה להגיע למסקנה כי קיים סיכוי סביר להרשעה. אילו לא היה בסיס לאשמה, יכול היה המערער לטעון שאין להשיב לאשמה כבר בתום פרשת התביעה.

אשר לנסיבות אחרות המצדיקות זאת, קבע בית המשפט קמא, כי מדובר בזיכוי מחמת הספק. אמנם גם בזיכוי כזה ישקלו שיקולים הנוגעים להתנהגות גורמי החקירה והתביעה, אולם בנסיבות העניין, לא מצא כי עמדתה של המשיבה להמשיך בהליכים בתיק עד תום, היתה בלתי מוצדקת, בלתי סבירה או חסרת בסיס. המשיבה סברה כי הסרטון המתעד את התאונה, מדבר בעד עצמו. בסופו של יום, בית המשפט לא קיבל את עמדת ב"כ המשיבה, וקבע כי אינו יכול לחלץ את הנתונים מהסרטון בעצמו, וכי היה מקום להציג את הנתונים באמצעות מומחה. בית המשפט לא קבע כי המערער לא התרשל, אלא שלא הובאו מספיק ראיות המאפשרות לקבוע מעבר לכל ספק כי התרשל.

בחינת התנהלות המשיבה, חומר הראיות ואופי הזיכוי בתיק, לא מצדיקים העתרות לבקשה.

ב"כ המערער מלין על החלטה זו וטוען, כי מכלול הליקויים מצדיק פסיקת הוצאות. אילו עבודת הבוחן היתה נעשית כראוי, והנתונים שבסרטון מצלמת האבטחה היו נבחנים, לא היה מוגש כתב אישום, ולחילופין, המאשימה היתה חוזרת בה במהלך ההליך.

לא היה מקום לצפות שבית המשפט קמא יחלץ את הנתונים מתוך הסרטון, שכן זה דבר שצריך להיבדק לפני הגשת כתב האישום ולא בסיכומים.

ב"כ המשיבה מתנגד לקבלת הערעור, מנימוקי בית המשפט קמא. העובדה שהסרטון לבדו לא הספיק לבית המשפט כדי לבסס עליו הרשעה, ביחד עם מכלול הראיות הנוספות, אינה מלמדת על כך, שמלכתחילה היה על התביעה לא להגיש כתב אישום או לחזור בה מהאישום במהלך שמיעת הראיות. מדובר בחכמה שלאחר מעשה ולא כל מחדל חקירה מצדיק זיכוי. הזיכוי בענייננו לא היה בשל מחדל חקירה, אלא בשל ספק באשמתו של המערער. יתכן ששופט אחר כן היה מסיק מסקנות אחרות מהדיסק או עושה חישובים אחרים.

דין

המחדל העיקרי עליו מצביע ב"כ המערער, ובגיננו גם זוכה המערער בסופו של יום, הוא אי ביצוע חישוב לצורך חילוץ המרחק בו הבחין המערער לראשונה ברוכב האופנוע, למרות שניתן היה לחשב זאת בהינתן הזמן והמהירות. חישוב כזה

ביצע המומחה מטעם המערער, ולפיו, עת יצא המערער לפניה שמאלה, לא היה רוכב האופנוע בטווח ראייתו, ומכאן, שלא קיפח את זכות הקדימה שלו.

בית המשפט קמא לא סבר כי אי ביצוע החישוב הזה, על ידי הבוחן, משמיט את הקרקע מתחת לתשתית הראייתית שבתיק, וקבע במפורש כי עובר להגשת כתב האישום, היה בראיות סיכוי סביר להרשעה, שכן הן נסמכו על סרטון שבו נראתה התאונה, ועל חוות דעת הבוחן. הבוחן גם העיד, כי שקל האם יש מקום לערוך את החישוב אליו מכוון המערער, אך לא חשב שניתן לערוך חישוב על בסיס מהירות רוכב האופנוע, נוכח הזמן הקצר בו נראה בסרטון.

בשים לב לכל אלה, אף אני סבורה כי לא התקיים התנאי הראשון, לפיו לא היה יסוד להאשמה.

יחד עם זאת, במהלך ניהול המשפט, הוגשה חוות דעת מטעם המערער, בה ערך המומחה מטעמו חישוב על בסיס המרחק והמהירות של רוכב האופנוע, והגיע למסקנה כי עת החל המערער את נסיעתו, לא היה רוכב האופנוע בשדה הראיה שלו. בית המשפט קמא התייחס לכך במילים אלה:

"מהנתונים שלעיל עולה כי רוכב האופנוע לא היה בשדה הראייה של הנאשם עת החל הנאשם בנסיעה. הנתונים אמנם אינם מדויקים אך בוודאי שיש בהם כדי לעורר ספק סביר, ספק מאוד גדול, בדבר היות רוכב האופנוע בשדה הראיה של הנאשם".

בית המשפט קמא התייחס גם לפעולות המאשימה בהקשר זה וציין כי המשיבה לא סתרה את תחשיב המומחה מטעם ההגנה, ולא עתרה להביא ראיה להפריך את דבריו:

"יאמר כבה עתה - הגם שב"כ המאשימה ביקש לקעקע את בסיס הנתונים אשר הוצגו בחוות דעתו של ע"ה 2, המאשימה לא טרחה להציג נתונים מטעמה, על אף שהסרטון (ת/10) היה בידה כל העת. המאשימה לא הגישה פענוח של הנתונים לא בפרשת התביעה, ואף לא ביקשה להביא עד הזמה לאחר שמיעת מומחה ההגנה".

לטעמי, שעה שהמדינה נוכחת כי בפי המומחה מטעם המערער תחשיב מזכה, והיא אינה מסוגלת או מעוניינת להפריכו, עליה לחשב שוב את צעדיה ולשקול חזרה מכתב האישום.

אמנם, מדובר בשלב מתקדם של ההליך, אולם בכל שלב, כאשר מסתבר, כי קרס הבסיס לאישום, אין מקום יותר להמשיך בהליך.

על כן, התקיימו "נסיבות אחרות" המצדיקות חיוב בהוצאות הגנת המערער, הגם שבאופן חלקי בלבד, נוכח השלב המתקדם בו עמד ההליך עת הוברר כי אין בפי המדינה תשובה לטענות המערער.

אשר על כן, אני מקבלת את הערעור בחלקו, ומחייבת את המדינה בפיצוי המערער בסך 7,000 ₪, בצרוף הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד התשלום בפועל.

ניתן והודע היום, כ"ב טבת תשע"ו, 03 ינואר 2016, בהעדר הצדדים.